

วิสัยทัศน์การบริหารจัดการ สื่อวิทยุกระจายเสียงไทย

แบบ สพฐ*

"ในสังคมปัจจุบันหลังการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ภายใต้
ปรากฏการณ์ที่เรียกว่า globalization และ localization ซึ่งมีเครือข่ายการ
สื่อสารที่โยงใยถึงชุมชนโลก ชุมชนประเทศ ชุมชนเมือง และปัจเจกบุคคล
อย่างทั่วถึง เป็นไปในระบบสองทาง (two - way communication) และ
อย่างมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติ
ศาสตร์มนุษยชาติ รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของมวล
มนุษย์ในทุกรัชดับบทบาท หน้าที่ อำนาจ และอิทธิพลของกลุ่มต่างๆ ใน
สังคม และในที่สุดจะกระทบต่อวัฒนธรรมในทุกด้านของสังคมมนุษย์
ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม"

ความเข้าใจนี้ให้เห็นถึงภาพของคลื่นลูกที่สาม (third wave)
ในสังคมไทยยุคสังคมข่าวสาร (information society) ได้รับเงินยิ่งขึ้น
ด้วยการเปลี่ยนแปลงทั้งทั่วโลกนี้ ผู้บริหารสื่อพิมพ์สำเนียกรุและ
เตรียมพร้อมรับมืออย่างเต็มกำลังความสามารถ ภายใต้ "วิสัยทัศน์" ที่
ต้องเล็งเห็นเป้าประสงค์อย่างแม่นยำ

วิสัยทัศน์ คือ "ภาพชัดเจนที่มองอนาคต สะท้อนความปรารถนา
ความฝัน และความตั้งใจที่จะนำไปให้ถึงภาพนั้น ด้วยความเชื่อมั่นที่ว่า
จะสามารถไปถึงได้"

*อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครินทร์

วิสัยทัคณ์เป็นรูปแบบของการคิด เป็นกระบวนการที่เกี่ยวเนื่องระหว่างสภาพปัจจุบันกับความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต วิสัยทัคณ์เป็นภาพที่สะท้อนความเป็นไปได้จริงในอนาคต อันเกิดจากความเข้าใจสภาพปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มิใช่เป็นเพียงความปรารถนาหรือความไฟฟื้นเท่านั้น

ดังนั้น วิสัยทัคณ์จึงไม่ใช่การแก้ปัญหาปัจจุบัน มิใช่สิ่งที่ทำให้เกิดข้ามคืน แต่เป็นการแก้ปัญหาระยะยาว (long - term solution) เพื่อสร้างโอกาสระยะยาว (long - term opportunities) ที่สำคัญวิสัยทัคณ์จะมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงบันดาลใจให้องค์กรมุ่งมั่นสู่ผลลัพธ์ที่ได้รับไว้ ส่งผลให้เป็นองค์กรที่ดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย มีการวางแผนและไม่ยอมท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น จนการทั้งบรรลุตามวิสัยทัคณ์ที่วางไว้

สิ่วทัชุกระยะยาว เสียง อาจกล่าวได้ว่า ต้นกำเนิดของปัญหาหลายประการมีที่มาจากการถูกครอบครองโดยรัฐ โดยไม่มีผู้ใดสามารถตรวจสอบความชอบธรรมของการกระทำเหล่ายา อย่างไร จึงนำไปสู่การแพรกแซงเนื้อหาของสื่อด้วยประเด็นทางการเมืองโดยผู้มีอำนาจรวมทั้งเกิดการจัดสรรสื่อในหมู่หน่วยราชการต่างๆ ในลักษณะการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งทางหน่วยงานราชการได้จัดการให้เอกสารเข้าเวลาหรือประมาณ โดยถือว่าเป็นภาระภารกิจกรรมภายในองค์กร แต่ละองค์กรก็วางแผนก្នែកในการประมูลตามที่คณะกรรมการภายในที่แต่งตั้งขึ้นมาเห็นสมควร

นอกจากนี้ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบัน แม้จะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงก็คือ จำนวนผู้ฟังและรายได้ที่ลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศรองลงมาคือ เทคโนโลยีการเผยแพร่สัญญาณเสียงของอาคติที่ยังคงมีข้อจำกัดเรื่องกำลังสูงและประสิทธิผลในการรับฟัง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ ที่มีผลบังคับใช้ในการจัดสรรงบประมาณกิจกรรม ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงต้องทราบมากว่า ยอมส่งผลกระทบต่อการบริหารแน่นอน แต่ยังสามารถการໄ้มได้ เพราะยังไม่มีผู้ใดคาดเดาได้ชัดเจน

จากปัญหาสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และซุ่มชนภัยวัตน์ที่ก่อมาข้างต้น ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อเนื่อง ต่อการบริหารจัดการในบริบทใหม่ หลังปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ทั้งสิ้น

ดังนั้น การกำหนด “วิสัยทัศน์” (vision) ของผู้บริหารงานวิทยุกระจายเสียง อย่างเป็นเอกภาพและเหมาะสมกับบริบทการสื่อสารใหม่ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งซึ่งเท่ากับเป็นการจัดการเชิงระบบเพื่อหาทิศทางรับมือกับปัญหาร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอันใกล้ ธุรกิจประเภาวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ มีโอกาสและความน่าจะเป็นที่จะรวมตัวกัน เช่น การเช่าเวลาออกอากาศ อาจรวมตัวกันในลักษณะ Time Sharing หรือการแบ่งร่วมกันลงทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แล้วแบ่งผลกำไรไว้ร่วมกัน

สำหรับผู้พิพากษาแต่ละสถานี ก็ต้องรักษาอัตราส่วนผู้ฟังเดิมไว้ ขณะเดียวกันก็ต้องขยายฐานผู้ฟังให้มากขึ้น จะด้วยวิธีการดึงส่วนแบ่งจากสถานีคู่แข่ง หรือการสร้างฐานผู้ฟังใหม่ก็ตาม ล้วนหมายถึงที่มาของรายได้สถานีในระยะยาวทั้งสิ้น

หากสถานีไม่มีผู้ฟังน้อย แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานรายการยังไม่เป็นที่ถูกใจผู้ฟัง สถานีต้องเร่งจัดหารายการคุณภาพชั้นตุกรสโดยมีผู้บริโภคให้มากขึ้น

ดังนั้น วิสัยทัศน์ของการบริหารงานสื่อวิทยุกระจายเสียงในอนาคต ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับผู้บริโภค คือ การนำเสนอรายการให้ตรงตามความต้องการของผู้เบริรับสื่อ

แม้แต่สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ก็ควรจะนำเสนอรายการสาระอื่นๆ เช่นเดียวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่นๆ การบริหารสถานีจึงต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ เพื่อให้เป็นผู้นำทางธุรกิจได้ ขณะเดียวกันก็ต้องมีการปรับตัวให้อุ่นรอด ตามสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านโครงสร้างการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงในอนาคตที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน ต้องมีการทำงานที่เป็นระบบ มีระเบียบ และประสิทธิภาพมากขึ้น ต้องพัฒนาตนเองในเรื่องประสิทธิผลของการกระจายเสียง และที่สำคัญที่สุดคือ การแข่งขันกันในด้านเนื้อหารายการ ที่จะต้องผลิตรายการให้มีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เปิดรับสื่อและสังคมในวงกว้าง

ดังนั้นการเริ่มต้นเข้าสู่ ค.ศ. ๒๐๐๖ หรือ พ.ศ.๒๕๔๙ จึงถือได้ว่าเป็นยุคปลายของ "สังคมแห่งการเรียนรู้" โดยการพัฒนาที่เน้น "คน" เป็นศูนย์กลาง ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในห้วงเวลาที่คาดการณ์ไว้กับ "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓" (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) สูนบบที่ ๑๐

ด้วยมูลเหตุนี้ ผู้บริหารงานสื่อวิทยุกระจายเสียงยุคหลังสมัยใหม่ (post modern) จำเป็นต้องวางแผนห่วงวิสัยทัศน์ที่เป็น "เอกภาพ" เพื่อสอดรับกับการพัฒนาดังกล่าวอย่าง "เหมาะสมรอบด้าน" ภายใต้กระแสโลกวิถีและกระแสชุมชนกิจกรรมที่ขยายตัว ดังต่อไปนี้

- พัฒนาผู้ผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ มีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณ และมีทักษะในการผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อการพัฒนา "คน" และ "สังคม"

- พัฒนาผู้รับและผู้ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงให้มีความสามารถในการเลือกสรรและกลั่นกรองสื่อ โดยเฉพาะการสร้างนิสัยของการกลั่นแกล้งความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ และสร้างทักษะให้สามารถอ่านเป็น พิงเป็น ดูเป็น และคิดเป็น

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสื่อวิทยุกระจายเสียงให้มีการกระจายครอบคลุมพื้นที่ทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท

๔. ปรับระบบบริหารจัดการสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเปิดโอกาสให้ราชการส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา "คน" และ "สังคม" มากขึ้น

๕. สนับสนุนองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะองค์กรด้านกิจการวิทยุกระจายเสียง คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ให้ปฏิรูปการจัดการ ตรวจสอบ กำกับดูแล และติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การผลิตและเผยแพร่สื่อห้องด้านปริมาณและคุณภาพที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน รวมทั้งมีระบบการรายงานผลต่อประชาชนที่สามารถตรวจสอบได้ และค่านิยมที่แสดงถึงผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ควบคู่ไปกับเศรษฐกิจ ภาคบุญกาล เป็นสำคัญ

๖. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารงานสื่อวิทยุกระจายเสียง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับต้นทุน รายรับ รายจ่ายของสถานีวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งการบริหารจัดการสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นต้น

๗. สนับสนุนการยกระดับคุณภาพและสร้างหลักประกันความมั่นคงในการทำงานและความก้าวหน้าในวิชาชีพ "นักวิทยุกระจายเสียง" ตลอดจนเสริมสร้างสวัสดิการแก่บุคลากรในองค์กร พร้อมทั้งให้ความทุ่มครองในด้านสิทธิและสวีภาพแก่ผู้ผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียง ใน การเดินข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงอย่างอิสระ

นอกจากนี้ เนื่องที่ทราบกันดีว่าเป็นระยะเวลาก่อนนานมาแล้วที่สื่อวิทยุกระจายเสียงถือกำเนิดขึ้นและเติบโตมาจนถึงปัจจุบัน วิทยุกระจายเสียงที่มีการดำเนินงานโดยรัฐปรับเปลี่ยนมาเป็นการขอสัมปทานจากรัฐโดยเอกชน การแปรรูปจากรัฐเป็นรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปจากระบบราชการเป็นระบบเอกชนที่มีคุ้มครองมาเรื่องลงทุนในลักษณะพันธมิตรเพื่อความอยู่รอด

เหตุนี้ การบริหารงานสื่อวิทยุกระจายเสียงจึงมีการปรับเปลี่ยนกันอยู่ตลอดเวลาฯ เพราะขณะที่ต้องแข่งขันกันเองในสื่อประเภทเดียวกัน เองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับสื่อมวลชนประเภทอื่นอีกด้วย เป็นการแข่งขันที่ทวิความเข้มข้นตามล่าดับ ห่วงผลกระทบทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีได้สักสูญบานว่าจะดีขึ้นมากนักในอนาคต

ดังนั้น จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาถึงผลกระทบของกระแสโลก กิจกรรมและชุมชนกิจกรรมนี้ในประเด็นโครงสร้างองค์การ ขอบเขตหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ตลอดจนกระบวนการบริหาร จัดการที่้านการเงิน การหาแหล่งทุน การวางแผน การจัดการทางการตลาด กลุ่มเป้าหมาย คู่แข่งขัน และการร่วมมือกับสื่อมวลชนแต่ละแขนงแล้ว ผู้เขียนพบว่า ภายใต้กรอบแนวความคิดของ Wilbur Schramm & Janet Alexander ที่ว่า สื่อมวลชนอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อม ๗ ปัจจัย ที่อ ๑) การควบคุมด้วยกฎหมาย ๒) เทคโนโลยีการผลิต ๓) แหล่งเงินทุน ๔) ผู้อุปถัมภ์ / ผู้สนับสนุน ๕) การบริหารงาน ๖) แหล่งที่มาของเนื้อหา ๗) บุคลากร / ทีมงาน และ ๘) ปฏิกริยาตอบกลับจากผู้ดู ผู้ฟัง ผู้อ่าน

สามารถอธิบายได้ว่า สื่อวิทยุกระจายเสียงเพชรบุรีกับปัญหาหลักสำคัญ ๒ ประการด้วยกัน ดังนี้

๑. ปัญหาการควบคุมของภาครัฐ (กฎหมาย) ที่ไม่เป็นประชาธิรัฐ (Un - Democratic) คือ บุคลากรและองค์กรสื่อไม่มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มีการควบคุมและการเซ็นเซอร์ในแบบต่างๆ เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียง ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎหมายเบียน และข้อบังคับของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ซึ่งกรอบกฎหมายต่างๆ ที่ห้ามล้อมสื่อวิทยุกระจายเสียงไว้ ทำให้หลายๆ โอกาสสื่อขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานค่อนข้างมาก

๒. ปัญหาซึ่งจำกัดในการขยายฐานผู้ฟังวิทยุในปัจจุบันมีน้อยส่งผลให้รายได้เข้าสถานีวิทยุกระจายเสียงแต่ละรายลดน้อยลงตามไปด้วยเนื่องจากผู้อุปถัมภ์การโฆษณา (sponsor) รับคอบในการวางแผนซื้อสื่อมากขึ้น เพราะผลตอบกลับในแง่ยอดขายของผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ประกอบกับผู้ฟังเองมีกำลังซื้อลดลง นอกจากนี้การให้เวลาสำหรับการพิจารณาเพื่อตัดสินใจและครอบครัวมากขึ้นทำให้เวลาสำหรับการบริโภคสื่อน้อยลง ซึ่งปัญหานี้ข้อนี้จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ฟังมีปฏิสัมพันธ์ตามกันกับรายได้ขององค์กร

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะส่งผลดีต่อผู้ฟังในระยะยาว เนื่องจากรายได้ที่หดหายและจำนวนผู้ฟังที่ลดลง จะก่อให้เกิดการแข่งขันในแง่คุณภาพของเนื้อหาและรูปแบบรายการที่นำเสนอ

ดังนั้น จากรูปแบบโครงสร้างเดิม สู่การบริหารจัดการใหม่สำหรับสื่อวิทยุกระจายเสียงไทย สามารถสรุปสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

๑. รูปแบบโครงสร้างเดิม: ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ สถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมดจะถูกผูกขาดและควบคุมโดยรัฐ ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจโดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานราชการที่เป็นเจ้าของสถานีเพียงบางแห่งเท่านั้น ดังนั้นสถานีส่วนใหญ่จึงจำเป็นจะต้องเปิดให้ภาคธุรกิจเข้ามาประยุกต์เพื่อเช่าช่วงเวลาเพื่อนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ส่งผลให้มีการแข่งขันเพื่อแย่งชิงสัมปทานกันอย่างรุนแรงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาความไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรมกับกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก

๑.๒ การบริหารจัดการในกิจการวิทยุกระจายเสียง จะรวมศูนย์อยู่ในส่วนกลาง รัฐไม่มีนโยบายในการกระจายอำนาจไปสู่ห้องเดินหรือเปิดโอกาสให้กับองค์กรท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งด้านการดำเนินกิจการและด้านงบประมาณ

๒. ปัญหาข้อจำกัดในการขยายฐานผู้ฟังวิทยุในปัจจุบันมีน้อย ส่งผลให้รายได้เข้าสานิวิทยุกระจายเสียงแต่ละรายลดน้อยลงตามไปด้วย เนื่องจากผู้อุปถัมภ์การโฆษณา (sponsor) รอบคอบในการวางแผนซื้อสื่อมาใช้ เพราะผลกระทบกลับไม่แย่ลงตามของผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ประกอบกับผู้ฟังเองมีกำลังซื้อลดลง นอกเหนือจากการให้เวลาสำหรับการคิดเพื่อตนเองแล้วครอบครัวมีมากขึ้น ทำให้เวลาสำหรับการบริโภคสื่อน้อยลง ซึ่งปัญหานี้ข้อนี้จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้ฟังมีปฏิสัมพันธ์ตามกันกับรายได้ขององค์กร

อย่างไรก็ตาม ผลการทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้น ก็จะส่งผลต่อผู้ฟังในระยะยาว เนื่องจากรายได้ที่ลดหายและจำนวนผู้ฟังที่ลดลง จะก่อให้เกิดการแข่งขันในวงคุณภาพของเนื้อหาและรูปแบบรายการที่นำเสนอ

ดังนั้น จากรูปแบบโครงสร้างเดิม สู่การบริหารจัดการใหม่สำหรับสื่อวิทยุกระจายเสียงไทย สามารถสรุปสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญๆ ๕ ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

๑. รูปแบบโครงสร้างเดิม: ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ สถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมดจะถูกผูกขาดและควบคุมโดยรัฐ ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจโดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานราชการที่เป็นเจ้าของสถานีเพียงบางแห่งเท่านั้น ดังนั้นสถานีส่วนใหญ่จึงจำเป็นจะต้องเปิดให้ภาคธุรกิจเข้ามาระบุเพื่อเช่าช่วงเวลาเพื่อนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ส่งผลให้มีการแข่งขันเพื่อแย่งชิงสัมปทานกันอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาความไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรมกับกลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก

๑.๒ การบริหารจัดการในกิจการวิทยุกระจายเสียง จะรวมศูนย์อยู่ในส่วนกลาง รัฐไม่มีนโยบายในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น หรือเปิดโอกาสให้กับองค์กรท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งด้านการดำเนินกิจการและด้านงบประมาณ

การบริหารจัดการใหม่

- เรื่องการปฏิรูปและการพัฒนาระบบสื่อวิทยุกระจายเสียงให้สอดคล้องกับตามแนวทางของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยผ่านกลไกองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสทช.) ทั้งในด้านระบบการบริหารจัดการ และระบบการรายงานและตรวจสอบให้จากประชาชน เพื่อป้องกันการผูกขาดในกิจการวิทยุกระจายเสียงของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

- สันบสนุนให้มีการกว้างขวางอ่านจากการบริหารจัดการสื่อวิทยุกระจายเสียงจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวและมีอิสระมากขึ้น

- รัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่ออุดหนุนให้กับผู้ที่ผลิตรายการเพื่อสังคม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

๒. รูปแบบโครงสร้างเดิม: ด้านผู้ผลิตสื่อ

๒.๑ ผู้ผลิตรายการวิทยุและภาคธุรกิจเอกชนขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง เนื่องจากการผลิตรายการนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขนโยบายของหน่วยงานเจ้าของสถานี บริษัท หรือผู้อุปถัมภ์ เช่น ผู้ผลิตสื่อในภาครัฐจะนำเสนอรายการได้นั้นจะต้องไม่มีระบบทบในทางการเมือง และผู้ผลิตสื่อในภาคธุรกิจเอกชนจะต้องผลิตสื่อเพื่อตอบสนองต่อผลักดัน繇ของบริษัท เป็นต้น

๒.๒ ภาควิทยุและภาคเอกชนยังคงขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการผลิตรายการที่มีคุณภาพ และมีเนื้อหาสาระที่หลากหลาย

๒.๓ ผู้ผลิตรายการเล็กหรือผู้ผลิตสื่ออิสระซึ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพ ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะนำไปลงทุนในการปั้นนักแสดงมุลค่าความคิดเห็น วิทยุกับผู้ผลิตสื่อหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ รวมทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าของสถานีอีกด้วย

๒.๔ ผู้ผลิตสื่อส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกรักษาความบริบูรณ์และความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม ก่อส่อให้ผู้ผลิตสื่อจะไม่ได้ให้ความสำคัญในการก่อสร้างชื่อเสียงของผู้ผลิตข่าวสารและเนื้อหาสาระของตัวเองที่ดันนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณะจนว่าจะมีผลก่อให้เกิดการซึ่งกันและกัน ไม่เหมาะสมกับผู้รับสื่อ เช่น เด็ก เยาวชน ฯลฯ

๒.๕ องค์กรวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียงขาดความเข้มแข็งในการให้ความรู้มุ่งตรงด้านสิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพดังกล่าว รวมทั้งผู้ดำเนินรายการและผู้ประกาศสถานใหม่จะมีปัญหาในการนำเสนอรายการ เช่น การอ่านและการพูดภาษาไทยยังไม่ถูกต้องและชัดถ้อยชัดคำ ทำให้ควร

การบริหารจัดการใหม่

- บุคลากรในองค์กรสื่อวิทยุกระจายเสียง ต้องเข้ารับการอบรมความรู้ในด้านสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตรายการที่มีเนื้อหาสาระในเชิงสร้างสรรค์และความรู้ที่หลากหลาย
- เปิดโอกาสแก่ผู้ผลิตสื่อรายเล็กหรือสื่ออิสระที่นำเสนอรายการที่มีคุณภาพและมีสาระประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพให้กับกลุ่มผู้ฟังโดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องโอกาส เช่น กลุ่มคนพิการ กลุ่มนักลุ่มน้อย และกลุ่มคนในชนบท เป็นต้น
- ต้องมีการรวมกลุ่มกันด้านวิชาชีพ โดยจัดตั้งสถาบันหรือสมาคมด้านวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง เพื่อมีหน้าที่ในการกำกับ คุ้มครองและตรวจสอบ ด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ และการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ไม่เหมาะสมแก่สาธารณะ รวมทั้งให้ความคุ้มครองด้านสิทธิเสรีภาพแก่ผู้ดำเนินรายการและประชาชนในฐานะผู้บริโภคฯ

- วางแผนงานวิจัยและพัฒนาด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสื่อในยุคสมัยใหม่

๓. รูปแบบโครงสร้างเดิม: ด้านโครงสร้างพื้นฐานสื่อ

๓.๑ การลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยุกระจายเสียงจะมีต้นทุนค่อนข้างสูง รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ในการใช้เพื่อส่งสัญญาณจะต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งแม้ร่าจันวนสถานีวิทยุกระจายเสียงจะมีปริมาณมาก แต่การกระจายตัวของสถานียังไม่ครอบคลุมได้ทุกพื้นที่และภาระจัดตั้งสถานีจะกระจายในเมืองใหญ่ และพื้นที่ชั้งอยู่ในชนบททางไถลยังคงมีปัญหาในการรับคลื่นสัญญาณความถี่วิทยุกระจายเสียงได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เช่น ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณร้อยละ ๗๐ ยังไม่สามารถเปิดรับสื่อทางวิทยุกระจายเสียงได้ชัดเจน

๓.๒ ในระยะแรกนั้นรัฐมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ประชาชนฟังข้อมูลข่าวสารของรัฐให้ประชาชนทราบ แต่ปัจจุบันหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของสถานีประมาณร้อยละ ๗๐ มีวัตถุประสงค์ในการใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงที่ตนเองมีอยู่เพื่อธุรกิจการค้ามากกว่าการพัฒนาคนและสังคม

๓.๓ รัฐไม่มีการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้การดำเนินวัตถุประสงค์และทิศทางในการใช้คลื่นความถี่วิทยุเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด ไม่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๓.๔ การผลิตรายการทางสื่อวิทยุกระจายเสียง มุ่งเน้นความบันเทิงมากกว่าการผลิตสื่อในเชิงสร้างสรรค์ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เนื่องจากการผลิตรายการทางวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับกลไกทางตลาด จึงผลิตรายการที่เป็นไปในลักษณะเชิงธุรกิจเพื่อการค้าเป็นหลัก ทำให้มีการแข่งขันเพื่อแย่งชิงกลุ่มเป้าหมายผู้ฟัง และการผลิตรายการแต่ละรายการยังคงอยู่ในรูปแบบที่มีลักษณะไม่แตกต่างกัน เช่น ข่าว เพลง ละคร ฯลฯ ส่งผลทำให้การนำเสนอรายการทางสื่อวิทยุกระจายเสียงขาดความหลากหลาย รวมทั้งไม่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ฟังในแต่ละพื้นที่ได้

๓.๔ การเสนอข้อมูลข่าวสารของหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ตามภูมิภาคต่างๆ ในหลายพื้นที่ ไม่มีการกำหนดผู้รายและเวลาที่แน่นอน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่จะนำเสนอหนึ่งขึ้นอยู่กับอุปสรรคในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนแห่งหนึ่ง

การบริหารจัดการใหม่

- ปรับปรุงและจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยุกระจายเสียง โดยกำหนดสัดส่วนในการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างชัดเจนและเป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับความต้องการในการใช้คลื่นความถี่วิทยุในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการขยายคลื่นหรือการส่งสัญญาณคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่เพื่อเป็นการเพิ่มระยะพื้นที่ได้ให้กว้างไกลกว่าเดิม

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ในการส่งสัญญาณคลื่นความถี่วิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดต้นทุนและลดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่รายการที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การสร้างคุณค่าของประเพณีและวัฒนธรรม การพัฒนาจิตใจ การประกอบอาชีพฯลฯ

- กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ที่ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียงนั้นจะต้องมีการผลิตรายการที่มีเนื้หาสาระเพื่อการพัฒนาสังคม โดยการให้เงินอุดหนุนหรือเก็บค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการทางด้านวิทยุกระจายเสียงในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบัน (มกราคม ๒๕๖๓) สังคมไทยกำลังรอคอยการดำเนินด้านขององค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ คือ คณะกรรมการการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ไว้ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่ก็ตาม แต่การวางแผนเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันและการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและปัญหานอนภาคใต้ให้เรื่องที่ทางด้านนัก ท้ามกลางความซับซ้อนและการหมักหมมของปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน ดังนั้นการเรียนรู้อีกด้วย เข้าใจปัจจุบัน และทดสอบของอนาคตอย่างแท้ทัน คือจุดเด่นที่สำคัญของการบริหารจัดการสื่อวิทยุกระจายเสียงไทย